

Modlitba za ohrožený jazyk

V SYRSKÉ MALÚLE SE JEŠTĚ STÁLE MLUVÍ ARAMEJSKY

Ten jazyk býval jakousi angličtinou Blízkého východu. Mluvil jím Ježíš Kristus a je v něm napsána část bible. Aramejštinu ale nestihl osud příbuzné feničtiny nebo akkadštiny – stále žije. V syrském městečku Malúla jí hovoří starci, ale i malí kluci. Jak dlouho ještě?

FOTO: ARCHIV

V kostele sedí asi tucet lidí a poslouchá kněžův výklad v angličtině. Otec Tufik, muž kolem padesátky, vypráví o dějinách tohoto místa. Pohledy všech se na něm zachytávají. Jedinečnost chvíle se ale naplno projeví, až když z jeho úst zazní tichá modlitba. Pronese ji totiž v neobvykle zvukomalebném jazyce.

Křesťan penzista

„Jazyk je bránou k porozumění,“ řekl německý filozof G. W. Leibniz. Vezměme jeho slova za svá a vydejme se na cestu. Na jejím začátku bude touha objevovat nové světy a na konci ohrožená aramejšтина, kdysi tak běžná a rozšířená.

Nejprve tedy onen duchovní, který příběh otevřel a uvedl nás do něj. Když dokončil krátký exkurz ke kořenům zdejší církve, pomodlil se. Ovšem arabštinu, kterou jsme doposud v Sýrii slyšeli, neužil. Podvědomě

jsme cítili, že jazyk jeho přímlyvy k Bohu byl prastarý, chtělo by se skoro říct prapůvodní – tak samozřejmě zněl. Vznesený, kultivovaný, přitom ale hřejivý.

„Kterou řečí kněz mluvil?“ ptáme se našeho průvodce Eliase. Dobrosrdečný křesťan na penzi s vášní pro historii jako by na tuto chvíli čekal. Oči na jeho kulatém obličejí, rámovaném silnými staromódními brýlemi, rázem ožijí.

„Tím tajemným jazykem byla aramejšтина, řeč Kristova,“ prozradí nám pyšně. Tak je to tedy! Starý semitský jazyk, příbuzný s feničtinou, akkadštinou nebo hebrejštinou. Dnes můžete moderní aramejštinu slyšet v liturgii některých východních křesťanů a stále jí hovoří izolované komunity v Iráku, Libanonu, Turecku, ale i Arménii, Gruzii nebo Rusku. A také zde v Sýrii – v křesťanské Malúle a dvou blízkých muslimských vesničkách Bača a Džabadín.

Jen na okraj: většina seriózních pramenů se shoduje v tom, že aramejštinou jako rodinou řečí mluví asi 400 tisíc lidí. Nejde tedy, jak se někdy mylně uvádí, o vymírající jazyk. Lingvisté tento různorodý jazyk s mnohými dialekty řadí mezi ohrožené, spolu například s bretonštinou nebo korsičtinou.

Jak se tam dostat

Do Damašku, hlavního města Sýrie, létají z Prahy mimo jiné Turkish Airlines (přestup v Istanbulu) nebo Austrian Airlines (přestup ve Vídni). Letenka vás vyjde zhruba na 10 tisíc Kč včetně všech tax. Od 30. dubna začíná létat do Damašku třikrát týdně i ČSA. Ze syrské metropole je to do Malúly asi 40 km. Na cestu si můžete půjčit auto nebo využít taxi.